

Malwina Rolka
Uniwersytet Śląski

„Tako rzecze Zaratustra”: pomiędzy językiem mitu i mitem języka

Świat *Tako rzecze Zaratustra* jest krainą żyjącą w mowie przypowieści i pieśni, która, zbliżając się do poezji, pragnie pozostawić poza swoim obrębem pojęciowy dyskurs filozofii. W poezji – pierwotnym siedlisku starogreckich podań – swój wyraz znajduje język mitu, stanowiąc nie tylko ekspresję archaicznej umysłowości, ale także znamionując kształt rzeczywistości, w której toczy się jej życie. Perspektywa poezji jako języka mitu odsłania jednocześnie zrównanie świata i jego interpretacji dokonywanej przez człowieka archaicznego, a zatem brak nastawienia krytycznego wobec wiedzy o rzeczywistości, właściwego wysokiej samoświadomości jednostki doby nowoczesnej, którą reprezentuje także Nietzsche, akcentując względność języka metafizyki wnoszącego logiczno-pojęciowy schemat świata „prawdziwego”. W ten sposób obnaża go jako mit, choć mit nie w znaczeniu, jakie posiadał on dla umysłowości archaicznej, lecz mit w sensie nowoczesnym jako kłamstwo, nie-prawdę. W tej podwójnej optyce postrzegania mitu, na której opiera się formuła *Zaratustry*, ujawnia się Nietzscheańskie pojmowanie języka. W swoim wystąpieniu podejmę próbę przedstawienia *Tako rzecze Zaratustra* w perspektywie wspólnej z językiem mitu, ale także uwyrażnienia tych rysów dzieła, dzięki którym Nietzsche mógł stać się „wynałazcą dytyrambu” dla języka filozofii, dążąc do przeniesienia na grunt nowoczesnego dyskursu bezpośredniości pierwotnej mitycznej mowy, dyskwalifikującej roszczenie bezwzględnej prawdy języka metafizycznego. *Tako rzecze Zaratustra* jawi się w ten sposób w sferze pomiędzy krytycznym, pragnącym demaskować współczesne mity spojrzeniem Nietzschego-filozofa oraz ożywiającym siłę pierwotnego mitu działaniem Nietzschego-artysty.